

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

Łódź, dnia 2 lutego 2018 r.

Poz. 595

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE NR PNIK-I.4102.50.2017 WOJEWODY ŁÓDZKIEGO

z dnia 23 stycznia 2018 r.

w sprawie nadania nazwy ulicy

Na podstawie art. 6 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. poz. 744; z 2017 r. poz. 1389 i 2495) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ulicy „18 stycznia” położonej w miejscowości Ruda, gminie Wieluń nadaje się nazwę: „Generała Władysława Andersa”.

§ 2. Zarządzenie zastępcze wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego.

Uzasadnienie

W dniu 2 września 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki, zwana dalej ustawą.

Na podstawie art. 1 ustawy nazwy m.in. dróg, ulic, mostów i placów, nadawane przez jednostki samorządu terytorialnego nie mogą upamiętniać osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących komunizm albo inny ustrój totalitarny, ani w inny sposób takiego ustroju propagować. Za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944-1989.

Stosownie do art. 6 ust. 1 ustawy obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy m.in. dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny albo propagujące taki ustrój w inny sposób, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, zobowiązany był zmienić w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Termin ten upłynął z dniem 2 września 2017 r. Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy w przypadku niewykonania obowiązku przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego wojewoda w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin dla organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego wydaje zarządzenie zastępcze nadając nową nazwę drodze, ulicy, itd.

W związku z upływem terminu wyznaczonego dyspozycją art. 6 ust. 1 ustawy i nie dokonania zmiany nazwy ulicy „18 stycznia” w miejscowości Ruda, gminie Wieluń, którą Wojewoda Łódzki uznaje za naruszającą dyspozycję art. 1 ustawy, wszczęto procedurę w sprawie nadania nowej nazwy tej ulicy. Pismem z dnia 13 listopada 2017 r. znak: BW-I.020.106.2017 wystąpiono do Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, z wnioskiem o wydanie opinii potwierdzającej niezgodność nazwy ulicy „18 stycznia”, z art. 1 ustawy.

Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu dnia 15 stycznia 2018 r. wydał pisemną opinię, znak: BUW-940-422(52)/17, w której potwierdził niezgodność nazwy ulicy „18 stycznia” z ustawą.

Z ww. opinii wynika, że cyt. „*Dnia 18 stycznia 1945 r. nastąpiło wkroczenie jednostek Armii Czerwonej do miejscowości Ruda – obecnie w województwie łódzkim. Zgodnie z propagandową praktyką władz komunistycznych wydarzenie to celebrowane było – niezgodnie z faktami historycznymi – jako „dzień wyzwolenia” oraz powód do wyrażania wdzięczności społeczeństwa wobec Armii Czerwonej. Tymczasem wbrew nadziejom Polaków, oczekujących odbudowy wolnego kraju po likwidacji okupacji niemieckiej, Armia Czerwona w latach 1944 – 1945 stała się narzędziem ponownej aneksji niemal połowy terytorium RP do ZSRS, zniewolenia całej reszty kraju oraz budowy w nim systemu komunistycznego w pełni zależnego od władz w Moskwie. Zajęcie ziem polskich przez Armię Czerwoną zapoczątkowało zarazem nowy okres martyrologii narodu polskiego.*

Według art. 1 ust. 1 ustawy nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, nadawane przez jednostki samorządu terytorialnego nie mogą upamiętniać osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących komunizm lub inny ustrój totalitarny, ani w inny sposób takiego ustroju propagować. Jednocześnie jak stanowi art. 1 ust. 1 ustawy - za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944-1989. Nadto zgodnie z wykładnią językową „symbolizować” oznacza przedstawiać coś pod postacią symbolu; być symbolem czegoś (zob. Słownik Języka Polskiego, oprac. E. Sobol, Warszawa 2005, s. 979).

Stacjonowanie Armii Czerwonej/Sowieckiej w Polsce po roku 1944 uniemożliwiło odbudowę niepodległej Rzeczypospolitej Polskiej i było podstawowym czynnikiem, który zapewnił funkcjonowanie państwa komunistycznego na ziemiach polskich objętych dominacją ZSRS. Waga tych faktów sprawia, iż przedmiotowa nazwa, honorująca moment wkroczenia Armii Czerwonej do wymienionej miejscowości spełnia rolę daty symbolizującej komunizm.

W świetle powyższego - nazwa ulicy „18 stycznia” (1945 r.) jest niezgodna z art. 1 ust. 1 ustawy”.

W związku z powyższym, z uwagi na treść art. 6 ust. 2 i 3 ustawy Wojewoda Łódzki uznał za zasadne wydanie zarządzenia zastępczego nadającego ulicy „18 stycznia” nazwę „Generała Władysława Andersa”.

Generał Władysław Anders (ur. 11 sierpnia 1892 r., Błonie, zm. 12 maja 1970 r., Londyn).

Generał dywizji Polskich Sił Zbrojnych, Naczelnny Wódz Polskich Sił Zbrojnych. Uczestnik kampanii włoskiej i bitwy pod Monte Cassino. Następca prezydenta RP na uchodźstwie w latach 1950-1954.

W latach 1911-1914 studiował na Politechnice w Rydze. Od 1914 roku służył w armii rosyjskiej. W 1917 roku odbył kurs Akademii Sztabu Generalnego w Piotrogradzie, po którym mianowano go szefem sztabu 7. Dywizji Strzelców.

W maju 1918 roku przedostał się do kraju i zgłosił się do Wojska Polskiego. Po wybuchu powstania wielkopolskiego w grudniu 1918 r. został szefem sztabu Armii Wielkopolskiej. Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej, za co otrzymał krzyż *Virtuti Militari*. W latach 1921–23 był słuchaczem Wyższej Szkoły Wojennej w Paryżu, później znalazł się w Biurze Ścisłej Rady Wojennej. Od 1937 r. Anders był dowódcą Nowogrodzkiej Brygady Kawalerii w Baranowiczach, która we wrześniu 1939 r. weszła w skład Armii „Modlin”.

Podczas wojny obronnej we wrześniu 1939 r. został ciężko raniony w starciu z wojskami sowieckimi, po czym internowany. Więziony najpierw we Lwowie, a następnie w centralnym więzieniu NKWD na Łubiance w Moskwie oraz na Butyrkach. Podczas uwięzienia był wielokrotnie przesłuchiwany i poddawany torturom.

W wyniku układu polsko-sowieckiego z 1941 r. został zwolniony i mianowany dowódcą Armii Polskiej w ZSRR oraz awansowany na stopień generała dywizji.

Po ewakuacji armii do Iranu został dowódcą Armii Polskiej na Wschodzie i 2. Korpusu Polskiego wstawionego w kampanii włoskiej walkami o Monte Cassino, Ankonę oraz Bolonię.

Po wojnie przebywał na uchodźstwie w Londynie, do końca życia był uważany za jednego z przywódców politycznej emigracji wojskowej.

Generał Władysław Anders zmarł 12 maja 1970 r. w Londynie, zgodnie ze swoim życzeniem został pochowany wśród poległych żołnierzy polskich na cmentarzu wojennym na Monte Cassino.

Władze komunistyczne uznawały go za jednego z głównych wrogów. W 1946 r. Rada Ministrów pozbawiła Andersa obywatelstwa polskiego. Tę decyzję anulowano w 1989 r.

W świetle przytoczonych powyżej faktów historycznych nie ulega wątpliwości, iż Generał Władysław Anders jako wybitny polski wojskowy i uczestnik życia politycznego na uchodźstwie zasługuje na upamiętnienie.

Na podstawie art. 5 ustawy pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne w sprawach dotyczących ujawnienia w księgach wieczystych oraz uwzględnienia w rejestrach, ewidencjach i dokumentach urzędowych zmiany nazwy dokonanej na podstawie ustawy są wolne od opłat. Zmiana nazwy dokonana na podstawie ustawy nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową.

Jednocześnie, na podstawie art. 6 ust. 4 i art. 3 ust. 4 ustawy w związku z art. 98 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 i 2232) pouczam, że na zarządzenie zastępcze Gminie Wieluń przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi w terminie 30 dni od dnia doręczenia, wnoszona za pośrednictwem Wojewody Łódzkiego, z zastrzeżeniem wynikającym z art. 6c ustawy.

Wojewoda Łódzki

Zbigniew Rau

Otrzymują:

1. Prezes Rady Ministrów
2. Rada Miejska w Wieluniu
3. Burmistrz Wielunia
4. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego
5. Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu